Svenska Bankföreningen
Finance Sweden

Svensk Värdepappersmarknad
Swedish Securities Markets Association

REMISSYTTRANDE
Vår referens: 2025/12/006
Er referens: Fi2025/02219

2026-02-26

Finansdepartementet
via e-post
fi.remissvar@regeringskansliet.se
kopia:
lars.mattisson@regeringskansliet.se
mats.n.andersson@regeringskansliet.se

Remiss av promemorian Ändrade regler om fördelning av avdrag för mervärdesskatt

Svenska Bankföreningen och Svensk Värdepappersmarknad (Föreningarna) har beretts tillfälle att avge yttrande över rubricerad promemoria.

Sammanfattning av Föreningarnas synpunkter på promemorian

Föreningarna välkomnar en ändring av reglerna om fördelning av avdrag för ingående mervärdesskatt i syfte att de bättre ska stämma överens med reglerna i mervärdesskattedirektivet.

Det är av stor vikt att regelverket för avdragsrätten är tydligt och att det går att förutse i vilken utsträckning avdrag för ingående mervärdesskatt kommer att medges. Förslaget innehåller enligt föreningarna ett antal otillräckligt definierade begrepp vilka bl.a. kan leda till långdragna processer för företagen.

Därutöver anser föreningarna att förslagen i promemorian är alltför komplexa och svårtillämpade. Det kan dessutom ifrågasättas om de förslagna bestämmelserna rörande förbundna parter är förenliga med mervärdesskattedirektivet.

Promemorians konsekvensanalys har väsentligt underskattat det arbete som krävs för att färdigställa och dokumentera fördelningsnyckeln. För många företag kommer det i praktiken vara omöjligt att hinna konsolidera de uppgifter som krävs för att beräkna fördelningsnyckeln innan den tidpunkt som anges i promemorian. Detta medför också

Besök (Visit):
Blasieholmsgatan 4B
Stockholm
Sverige (Sweden)

Post:
Box 7603
SE-103 94 Stockholm
Sverige (Sweden)

+46 (0)8 453 44 00
info@financesweden.se

www.financesweden.se

problem vid tillämpning av en preliminär fördelningsnyckel. Att den faktiska tidsåtgången inte har beaktats på ett realistiskt sätt innebär även att den uppskattade kostnaden för näringslivet blir alltför låg.

Det kommer krävas betydande tid att genomföra de administrativa förändringar som krävs för att uppfylla kraven i de föreslagna bestämmelserna. Ikraftträdandet bör därför skjutas fram till åtminstone den 1 januari 2028.

Ytterligare inledande synpunkter

Frågan om fördelning av avdrag för ingående mervärdesskatt har mycket stor betydelse för företag verksamma inom finansiell sektor. Föreningarna har genom åren både för Skatteverket och för lagstiftaren[1], påtalat svårigheterna att tolka och tillämpa de regler som har gällt på området. Begreppet ”skälig grund” har visat sig vara särskilt svårt att tillämpa och har också sedermera underkänts av Högsta förvaltningsdomstolen såsom en bestämmelse som inte varit korrekt implementerad i svensk rätt enligt mervärdesskattedirektivet. Föreningarna välkomnar därför en ändring av reglerna om fördelning av avdrag för ingående mervärdesskatt i syfte att de bättre ska stämma överens med reglerna i mervärdesskattedirektivet. Föreningarna anser dock att en sådan ändring borde ha föregåtts av en mer djupgående utredning.

Vid översynen av mervärdesskattelagen valde lagstiftaren att inte föreslå någon ändring av reglerna med hänvisning till att eventuella större förändringar i så fall skulle behöva utredas närmare innan förslag kunde lämnas[2].

Efter att förslaget om nya regler aviserades i budgetpropositionen 2025/26:1 påtalade Bankföreningen hos Finansdepartementet behovet av att frågan utreds. Föreningarna beklagar att så inte har skett samt att ett förslag om genomgripande förändringar av reglerna tagits fram utan att branschspecifik kunskap inhämtats, utöver förevarande remissförfarande. Konsekvenserna av detta riskerar att medföra att de svenska reglerna kring avdrag för ingående skatt vid blandad verksamhet fortsatt kommer att behöva tolkas utifrån EU-rättslig praxis och direktiv.

Förutsebarhet och tydlighet

Det är av stor vikt att reglerna om avdragsrätt för ingående mervärdesskatt är tydliga och förutsägbara. Ekonomiska osäkerhetsmoment uppstår då en beskattningsbar

[1] Se senast Bankföreningens yttrande den 18 november 2020 över nya mervärdesskattelagen samt Bankföreningens skrivelse daterad 25 oktober 2018 till utredningen för nya mervärdesskattelagen.
[2] Se proposition 2022/23:46 sid. 310

person inte vet hur den ingående skatten kopplad till den utåtriktade verksamheten kommer bedömas av Skatteverket. Detta riskerar att leda till ekonomisk påverkan på affärer med kunder, då den ej avdragsgilla skatten kan utgöra en kostnadskomponent som påverkar resultatet. I slutändan riskerar detta att påverka prissättning av tillhandahållna tjänster och produkter, alternativt kan affären bli föremål för civilrättsliga överenskommelser mellan parter då det är osäkert vilken kostnaden för en produkt faktiskt blir.[3]

Bankbranschen

Banker och finansiella institut bedriver vad som ur ett mervärdeskattemässigt perspektiv benämns ”blandad verksamhet” i vilken det förekommer transaktioner som är out of scope, mervärdesskattepliktiga respektive undantagna från mervärdesskatt. Mervärdesskattegrupper förekommer i stor utsträckning och dessa inkluderar i förekommande fall flera enskilda banker, hypotek, finansbolag, försäkringsbolag, fondbolag och andra verksamheter.

Föreningarna anser att promemorian saknar en analys av bankbranschen i stort och den komplexitet en sådan verksamhet innebär utifrån ett mervärdesskatteperspektiv. Detta i synnerhet när det gäller att fastställa avdragsrätten för ingående mervärdesskatt på kostnader som inte kan allokeras till specifika tillhandahållanden. Detta leder till att promemorians förslag kommer att medföra stor osäkerhet kring praktisk och legal redovisning och rapportering av mervärdesskatt för bankbranschen.

De flesta banker kan delas in någon av fyra huvudkategorier beroende på deras huvudsakliga inriktning och ägarstruktur. Denna uppdelning kan göras på följande sätt.

1. Storbanker (Universalbanker) - Tre storbanker och Nordea, utländsk filial (fyra stycken).

Dessa banker erbjuder ett heltäckande utbud av finansiella tjänster. De har fysiska kontor och tillhandahåller bland annat bolån, pensionssparande, försäkringar samt tjänster för företag.

2. Nischbanker och övriga bankaktiebolag - 28 stycken, utländska bankers filialer i Sverige (38 stycken).

Nischbanker är specialiserade inom ett specifikt område. De saknar vanligtvis fysiska kontor och bedriver sin verksamhet nästan uteslutande digitalt. Exempelvis Spar- och lånebanker som vanligen fokuserar på t.ex. hög sparränta, privatlån eller leasing och nätmäklare som är inriktade på handel med aktier och fonder.

[3] Från Svenska Bankföreningens remissvar över NML 2020.

Övriga bankaktiebolag. Flera av nischbankerna som etablerade sig på 90-talet och i början av 2000-talet är i huvudsak fortfarande inriktade på privatkundsmarknaden, men har gradvis ökat sitt tjänsteutbud och måna av dem kan idag beskrivas som universalbanker.

De utländska bankernas närvaro i Sverige har varit betydande under många år, bland annat genom Danske Bank. Från oktober 2018 har Nordea Bank flyttat huvudkontoret från Sverige till Finland och är därmed den största utländska banken i Sverige.

3. Sparbanker - 41 Sparbanker och 15 sparbanksaktiebolag

Sparbanker skiljer sig främst genom sitt syfte och sin ägarform. De har inga aktieägare som kräver utdelning. Vinsten ska i stället återinvesteras i banken eller användas för att stödja lokala projekt, exempelvis inom idrott och kultur. Produktutbudet är ofta mer begränsat.

Sedan mitten av 1990-talet har flera sparbanker ombildat sig till bankaktiebolag. Ägarna till aktierna är den tidigare sparbanksstiftelsen, men i flera fall är även Swedbank delägare till sparbanksaktiebolagen.

4. Medlemsägda banker - två stycken

Denna kategori banker ägs av kunderna och drivs ofta som ekonomiska föreningar. Även i dessa fall är produktutbudet vanligtvis något begränsat.

I samtliga ovan nämnda kategorier av banker kan även förekomma olika former av objektsfinansiering såsom leasing och avbetalning till både privatkunder och företagskunder. Till skillnad från den situation som prövades i HFD 2023 ref. 45, dvs. ett renodlat finansbolag, utgör objektsfinansiering inom banker eller bankkoncerner normalt inte den huvudsakliga intäktskällan.

Mer specifikt om universalbanker

En universalbank tillhandahåller ett brett spektrum av finansiella tjänster inom en och samma organisation. De stora svenska bankerna är typiska exempel på universalbanker. Vissa av dem erbjuder dock mer avancerade och komplexa produkter än andra, och deras internationella närvaro varierar. Verksamheten är i regel uppdelad i tre huvudområden:

1. Retail Banking (privatmarknad)
Detta är den del av banken som privatpersoner främst kommer i kontakt med. Verksamheten hanterar stora kundvolymer med relativt standardiserade behov.

- Betalningar: Hantering av lönekonton, bankkort, Swish och internetbank.
- Lån: Bolån, privatlån och billån.
- Sparande: Sparkonton samt paketerade fonder och värdepapper.

2. Corporate Banking (företagsmarknad)
Här riktas verksamheten mot företag, från småföretag till multinationella koncerner.

- Finansiering avser exempelvis större företagslån för investeringar i fabriker eller maskiner, fakturaköp samt andra finansieringslösningar.
- Cash Management som är produkter som hjälper företag att hantera betalningar och likviditet i flera länder och valutor.
- Leasing som avser uthyrning av utrustning/inventarier.
- Custody omfattar transaktionsaktionsavgifter för köp och sälj av värdepapper, förvar av värdepapper samt tillkommande tjänster som t.ex. är av administrativ eller legal art.
- Övrigt som framför allt avser olika typer av rådgivning.

3. Investment Banking och Asset Management
Detta är ett av bankernas mest avancerade verksamhetsområden med fokus på finansmarknadernas större aktörer. I detta affärsområde inkluderas följande:

- Investment Banking som avser rådgivning vid börsintroduktioner och företagsförvärv samt förmedling av större aktieaffärer.
- Asset Management avser förvaltning av kapital för pensionsfonder, stiftelser och förmögna privatpersoner.
- Trading avser handel med valutor, råvaror och värdepapper för att generera avkastning. Vissa nordiska banker erbjuder också handel med råvaror såsom utsläppsrätter, elcertifikat och metaller.

Behov av definitioner och förtydliganden

Ingående mervärdesskatt på gemensamma kostnader kan uppgå till betydande belopp för det enskilda företaget. Det är av stor vikt att regelverket för avdragsrätten är tydligt och att det går att förutse i vilken utsträckning avdrag för ingående mervärdesskatt kommer att medges.

Det är därför av avsevärd betydelse att det finns en klar terminologi och att det så långt som möjligt står klart för såväl den skattskyldige som för Skatteverket hur avdragsrätten för ingående mervärdesskatt ska bestämmas. Det finns dock ett antal förslag i promemorian som kan medföra tolkningssvårigheter.

Begreppet verksamhetsgren

I promemorian föreslås att andelen avdragsgill ingående mervärdesskatt ska bestämmas per verksamhetsgren. Skälet för detta anges vara att motverka risken för snedvridande effekter och att avdragsrätten påverkas av hur företag organiserar sig. En närmare definition av vad som utgör en ”verksamhetsgren” saknas dock. I detta sammanhang kan noteras att det av den tidigare mervärdesskattelagen (1994:200) framgick att begreppet ”verksamhet” även omfattade del av en verksamhet, vilket hade betydelse för den eventuella mervärdesskatteplikten vid verksamhetsöverlåtelser. Denna bestämmelse togs dock bort i samband med den nya mervärdesskattelagen (2023:200) (”ML”). I 5 kap. 10 § första och andra styckena i nuvarande ML finns bestämmelser om uttagsbeskattning i fall då varor förs över från en verksamhetsgren till en annan med lägre eller ingen avdragsrätt. Det finns inte här någon definition av begreppet verksamhetsgren. I förarbetena till bestämmelsen (prop. 22/23:46 s. 362) anges enbart att ”verksamhet” byts ut mot ”verksamhetsgren”. Innehållet i begreppet utvecklas inte närmare. Vad som avses med verksamhetsgren i mervärdesskattehänseende är därmed oklart.

För en mervärdesskattegrupp gäller enligt 4 kap. 7 § ML att den anses bedriva en enda verksamhet. I en mervärdesskattegrupp kan det ingå ett antal medlemmar som bedriver olika verksamheter. Vidare kan en medlem i sig bedriva olika verksamheter. Föreningarna önskar förtydliganden avseende begreppet verksamhetsgren och mervärdesskattegrupper.

Även om begreppet verksamhetsgren används inom exempelvis inkomstbeskattningen innebär detta inte per automatik att motsvarande definition också skulle kunna användas inom mervärdesskatteområdet. Bristen på definition medför en risk för olika uppfattningar kring om en separat verksamhetsgren föreligger vilket i förlängningen också medför osäkerhet om avdragsrätten. Frågor om allokering av ingående mervärdesskatt till verksamhetsgren lämnas också obesvarad vilket skapar osäkerhet om hur bestämmelsen ska tolkas.

Begreppet omsättning som kan hänföras till transaktioner

Vid bestämmandet av avdragsgill andel ingående mervärdesskatt föreslås att täljaren respektive nämnaren ska innehålla ”det sammanlagda beloppet av den omsättning per år som kan…”. Begreppet ”omsättning som kan hänföras till transaktioner” är otydligt. Otydligheten beror till viss del på att själva begreppet omsättning är utfasat från nya mervärdesskattelagen. För vissa transaktioner, till exempel växlingstransaktioner i enlighet med C-172/96, First National Bank of Chicago, utgörs beskattningsunderlaget vidare av en transaktions nettobelopp. Bestämmelsen tycks heller inte ta någon hänsyn till de speciella omständigheter som råder inom

bankbranschen, se vidare under rubriken ”Vad som ska ingå i beräkningen av fördelningsnyckeln”.

Förbundna parter och vilka transaktioner som ska exkluderas

Andra transaktioner som i promemorian föreslås exkluderas vid beräkningen av avdragsgill ingående mervärdesskatt är vissa leveranser/tillhandahållanden till förbundna parter. Syftet med regeln är att motverka skatteundandraganden och snedvridningar. Föreningarna ställer sig frågande till om, och i så fall vilket stöd som finns i mervärdesskattedirektivet för att införa en sådan regel[4].

Inom bankbranschen är det vanligt förekommande med vidarefakturering av tjänster mellan koncernbolag men även mellan huvudkontor och filial. Föreningarna ser en stor risk att sådan affärsmässig fakturering kommer att träffas av den föreslagna bestämmelsen.

Bestämmelsen innebär vidare både krav på att (i) aktuell vara/tjänst ska ha förvärvats och levererats/tillhandahållits vidare utan förädling och (ii) leveransen/tillhandahållandet inte medfört mer än en försumbar användning av varor/tjänster som ingående skatt avser, men med en ventil som innebär att den ändå ska räknas med om detta ger en ”mer rättvisande bild”. Mot bakgrund av att syftet med regeln är att motverka skatteundandraganden och snedvridningar bör regeln, om den alls ska införas vilket föreningarna motsätter sig, utformas som ett undantag för de fall där sådana exceptionella förhållanden är för handen. Den bör således inte formuleras som en given utgångspunkt där motsatsen ska visas genom ”en mer rättvisande bild”.

Bedömningen av "mer rättvisande bild"

I ett flertal paragrafer anges att även om utgångspunkten är att viss omsättning ska exkluderas ska den ändå tas med vid beräkningen om det ger en "mer rättvisande bild" av i vilken utsträckning varorna eller tjänsterna används för transaktioner som medför avdragsrätt. Detta undantag från undantaget är vagt formulerat och lämnar stort utrymme för tolkning.

Den subjektiva bedömningen av vad som ger en "mer rättvisande bild" kommer sannolikt att leda till ökade tvister och behov av prejudikat för att klargöra tillämpningen. Vidare krävs detaljerade uppdelningar av ersättningar och avgifter, vilket kan vara svårt att genomföra i praktiken, särskilt för företag med stora volymer av transaktioner. Otydligheterna kan leda till att olika företag tillämpar reglerna olika, vilket skapar snedvridning av konkurrensen inom finanssektorn.

[4] Jämför Eleonor Kristoffersons analys i JUNO den 23 januari 2026.

EU-domstolen har i en rad avgöranden använt begreppet ”mer exakt” vid bedömningen av om en metod för att beräkna avdragsgill ingående mervärdesskatt ska användas före en annan. (se bl.a. C-511/10 BLC Baumarkt punkt 24 och C-183/13 Banco Mais punkt 32). Föreningarna förordar därför att begreppet ”mer exakt” används i stället för ”mer rättvisande bild”. I p. 24 i domen BLC Baumarkt framförde domstolen vidare att en annan metod eller fördelningsnyckel än omsättningsmetoden kan tillämpas under förutsättning att den valda metoden garanterar att den avdragsgilla andelen av ingående mervärdesskatt med dess hjälp kan fastställas mer exakt än med omsättningsmetoden. I de paragrafer som innehåller ventilen om mer rättvisande bild uttrycks det i stället som att huvudregeln är att frångå omsättningsmetoden. Det vore önskvärt om det även av lagtexten framgår att omsättningsmetoden endast får frångås om detta garanterar att avdragsrätten kan fastställas mer exakt.

Begreppet "bitransaktioner"

Förslaget innehåller ett antal paragrafer där olika varianter av bitransaktioner ska exkluderas från beräkningen. Reglerna gäller endast för finansiella transaktioner som "inte har karaktären av bitransaktioner", men förslaget definierar inte tydligt vad som utgör en bitransaktion i detta sammanhang. Detta skapar osäkerhet om när regeln ska tillämpas.

I rättsfallet C-716/18 AJFP Caraş-Severin och DGRFP Timişoara. anges i punkt 30 att begreppet ”bitransaktioner” anses utgöra ett självständigt unionsrättsligt begrepp som ska ges en enhetlig tolkning inom hela unionen, oberoende av hur det kvalificeras i medlemsstaterna. I punkt 31 framgår att direktivets bestämmelser inte innehåller någon precisering av vad som avses med sådana transaktioner. I punkt 34 framgår att vid tolkningen anger domstolen ”bitransaktioner” som ”de transaktioner som inte återspeglar den beskattningsbara personens näringsverksamhet och därför skulle kunna frånta den avdragsgilla andelen en reell betydelse”.

När det gäller den finansiella sektorn exemplifierar domstolen bitransaktioner som ”finansiella transaktioner som endast utgör kringtjänster, det vill säga som endast har en underordnad eller tillfällig betydelse i förhållande till företagets totala omsättning.” Det framgår vidare i punkt 36 att det finns språkversioner av mervärdesskattedirektivet, bland annat de bulgariska, tyska, engelska, kroatiska, nederländska och slovenska språkversionerna, som inte använder begreppet ”bitransaktion”. Domstolen förklarar och definierar sedan begreppet i punkt 38 som ”vissa transaktioner som inte omfattas av den beskattningsbara personens normala näringsverksamhet.”

Ytterligare vägledning om begreppets innebörd behövs från den svenska lagstiftaren. I det sammanhanget behöver den svenska tolkningen vara enhetlig med övriga medlemsländer inom EU.

Avgränsningen av "ränta"

Vid leverans av tillgångar mot avbetalning ska omsättning bortses från "till den del ersättningen inte är hänförlig till ränta". Promemorian ger ingen vägledning om hur man ska avgränsa räntedelen från övrig ersättning i mer komplexa finansieringsarrangemang där till exempel den redovisningsmässiga definitionen kan skilja sig från den inkomstskattemässiga definitionen.

Begreppet "övervägande del"

För leverans av tillgångar i avropslager krävs att tillgångarna "till övervägande del innehas i syfte att finansiera en annan beskattningsbar persons verksamhet". Det är oklart vad som utgör "övervägande del" - är det 51%, 75% eller någon annan gräns?

Begreppet leasing – avgränsning till finansiell leasing samt behov av definition

Det finns för närvarande ingen definition av leasing i mervärdesskattelagen eller i mervärdesskattedirektivet och någon sådan föreslås inte i heller i aktuella författningsförslag.

Avsaknad av definition av leasing medför en gränsdragningsproblematik i förhållande till hyra. I redovisningssammanhang definieras leasingavtal som ett avtal där leasegivare under avtalade villkor ger en leasetagare rätt att använda en tillgång i utbyte mot betalning.[5] Vidare framgår att leasingavtal behöver kvalificeras som finansiell alternativt operationell leasing. Ett finansiellt leasingavtal kännetecknas av att de ekonomiska risker och fördelar förknippade med att äga en tillgång i allt väsentligt har överförts från leasegivaren till leasetagaren.[6] Om nyssnämnda inte har skett anses det röra sig om operationell leasing. Se vidare artikel i Svensk Skattetidning gällande förekomsten av definitioner i redovisnings- och skatterätten kopplade till leasing.[7]

Operationell leasing motsvarar hyra till sin avtalsmässiga utformning, och användande av respektive term är främst beroende av den avtalade period som nyttjandet av tillgången avser samt vilken aktör som tillhandahåller hyres-/leasingtjänsten. Den mest framträdande aspekten i själva produkten avser just objektsvärdet, och det faktum att restvärdesrisk efter avslutad nyttjandeperiod kvarstår hos leasegivaren/uthyraren.

[5] Bokföringsnämndens allmänna råd, BFNAR 2012:1.
[6] Motsvarande definition framförs även av Skatteverket i Rättslig vägledning för 2026.
[7] Se Eleonor Kristoffersson, Svensk Skattetidning 1/2026, s. 44–53.

Som nämns ovan står leasegivaren/uthyraren vid operationell leasing och hyra fullt ut för värdeminskningsrisken på en tillgång, och behöver följaktligen kompensera sig för denna risk i förhållande till den part som nyttjar tillgången. Det bör i sammanhanget påpekas att leasetagare aktivt väljer operationell leasing just i syfte att inte inneha restvärdesrisken efter avslutad nyttjandeperiod.

Att operationell leasing samt hyra skulle kunna bli föremål för en bortjustering av objektsvärdet vid beräkning av fördelningsnyckeln saknar logisk grund, eftersom objektsvärdet är en integrerad del av produkten och löpande används som en komponent i löpande tillhandahållande av leasing-/hyrestjänsten. En justering av omsättning vid operationell leasing skulle leda till ett icke rättvisande resultat vid beräkning av fördelningsnyckel. Det förefaller vidare orimligt att hur enskilda aktörer väljer att rubricera enskilda avtal (”hyresavtal” alternativt ”leasingavtal”) skulle ges avgörande betydelse för hur beräkningen av andelen avdragsgill ingående mervärdesskatt ska beräknas, vilket riskerar att bli följden vid nuvarande förslag till lagstiftning.

Det bör i sammanhanget även nämnas att de rättsfall som finns gällande justering av bruttoomsättning avser finansiell leasing samt avbetalning, där objektsvärden inkluderats i beräkningen av fördelningsnyckel och restvärdesrisken fullt ut varit hänförlig till leasetagare respektive köpare som förvärvat en vara på avbetalning. Nyssnämnda situation skiljer sig väsentligt åt jämfört med situationen vid operationell leasing samt hyra, där objektsvärdet i sig är en avgörande och integrerad del av produkten i sig. Att uthyrare/leasegivare löpande tillgodogör sig en förväntad värdeminskning för objektet under avtalets löptid är fullt rationellt, eftersom någon möjlighet till kompensation för avvikelse från faktiskt restvärde efter avslutat nyttjande av tillgången inte föreligger. Som nämnts ovan är inte heller avsikten mellan parterna att sådan kompensation skall ske.

Sammanfattningsvis bör begreppet leasing avgränsas till att avse finansiell leasing, samt även bli föremål för en tydlig definition så att gränsdragningsproblematik i förhållande till operationell leasing/hyra kan minimeras.

Varans "inköpsvärde" vid leasing

Leasingavgifter ska bortses från "till den del avgiften är hänförlig till varans inköpsvärde", men det saknas vägledning om hur denna uppdelning ska göras i praktiken, särskilt för komplexa leasingavtal avseende andra objekt än till exempel fordon.

Praktisk hantering

Promemorian föreslår en ny bestämmelse i 7 kap. 48 a § om att justering av avdrag med hänsyn till slutlig andel enligt 13 kap. 29 e § ska redovisas i den sista redovisningsperioden för det beskattningsår som justeringen avser.

I skälen till förslaget tycks man utgå från att den slutliga andelen avdragsgill ingående mervärdesskatt kommer vara färdigberäknad vid tidpunkten för inlämnandet av beskattningsårets sista mervärdesskattedeklaration. Beroende på den aktuella verksamhetens omfattning och komplexitet är det dock långt ifrån säkert att en sådan beräkning kan hinna färdigställas inom denna tidpunkt. Detta gäller särskilt för mervärdesskattegrupper som behöver konsolidera mycket stora mängder data innan beräkningen över huvud taget kan genomföras. Vidare kan det inte bara vara mycket tidskrävande att validera och konsolidera underlaget för beräkningen, dessutom kan förnyade bedömningar av vilka transaktioner som eventuellt ska exkluderas från beräkningen behöva göras. Till detta kommer att underlaget för beräkningen vid denna tidpunkt inte har hunnit granskats av externa revisorer. Sammantaget bör det understrykas att långt ifrån alla verksamheter har praktisk möjlighet att bestämma den avdragsgilla andelen ingående mervärdesskatt på gemensamma kostnader vid tidpunkten för inlämnandet av årets sista mervärdesskattedeklaration.

Om beräkningen inte har kunnat färdigställas vid tidpunkten för när sista deklarationen ska lämnas, och det aktuella avdraget därför initialt yrkas efter schablon, finns det risk för att deklarationen innehåller en oriktig uppgift. Huruvida en sådan eventuell oriktig uppgift medför risk för skattetillägg är beroende av om avdrag efter schablon är högre än avdrag efter den slutliga beräkningen. För att motverka risken för skattetillägg skulle företagen kunna yrka sitt slutliga avdrag öppet, det kommer dock finnas en osäkerhet kring hur pass detaljerat ett sådant yrkande behöver vara för att någon oriktig uppgift inte ska anses föreligga. I sammanhanget kan noteras de danska bestämmelserna om när årets slutliga avdrag ska fastställas. Enligt dessa regler ska det slutliga avdraget göras i mervärdesskattedeklarationen som omfattar den sjätte månaden efter utgången av beskattningsåret (Momsbekendtgörelsen 17 § 2 st.). De danska bestämmelserna visar på att det finns svårigheter med att färdigställa avdragsberäkningen redan månaden efter beskattningsårets utgång och där infördes bestämmelsen för att minska företagens risk för räntekostnader om avdrag initialt yrkades med för höga belopp. Det bör övervägas om motsvarande bestämmelse om tidpunkt för redovisning av slutligt avdrag även ska införas i Sverige, särskilt mot bakgrund av att det för vissa företag i praktiken kommer att vara omöjligt att fastställa det slutliga avdraget månaden efter årets utgång.

Omständigheten att det är svårt att redan vid tidpunkten för inlämnandet av årets sista mervärdesskattedeklaration fastställa avdragsgill ingående mervärdesskatt innebär i förlängningen också svårigheter för bestämmandet av nästföljande års preliminära

avdrag enligt schablon. Den föreslagna lagtexten utgår från att denna är färdigställd redan vid tidpunkten för årets första mervärdesskattedeklaration lämnas, vilket som framgår ovan inte behöver vara fallet. Det vore önskvärt om paragrafen öppnade upp för andra sätt att bestämma det preliminära avdraget. Annars kan företag som inte haft möjlighet att bestämma föregående års slutliga avdrag vid tidpunkten för deklarationens inlämnande riskera att lämna oriktig uppgift om det vid ett senare tillfälle visar sig att föregående års avdragsgilla andel var lägre än väntat.

Vad som ska ingå i beräkning av fördelningsnyckeln

Omsättning i finansiella verksamheter

En ny huvudregel med omsättning som grund för beräkning av avdragsrätt innebär en stor förändring mot nuvarande ordning. För banker och andra som har olika produkter och tjänster som omfattas av undantag från mervärdesskatt för finansiella transaktioner, finns endast begränsad praxis och vägledning för tolkning av det viktiga begreppet ”omsättning” i finansiell verksamhet. Nuvarande förslag innehåller ingen vägledning i detta viktiga avseende, vilket otvivelaktigt kommer leda till ytterligare tvister och fortsatt osäkerhet om hur en beräkning baserat på omsättning faktiskt ska göras i finansiella verksamheter.

Det är önskvärt att lagstiftaren utvecklar på vilket sätt ”omsättning” ska bestämmas för en så omfattande och komplex verksamhet som banker och finansiella institut bedriver. Särskilt mot bakgrund av de stora värden som flödar i de finansiella systemen.

En banks ”omsättning”

Att fastställa en banks omsättning skiljer sig från hur man fastställer omsättningen i traditionella företag. Eftersom bankens ”produkt” är pengar kan man inte utgå från transaktionsvolymen. I stället använder man särskilda finansiella mått för att analysera verksamheten.

Bankens tre huvudsakliga intäktskällor är:

- Räntenetto (den största posten): Skillnaden är i huvudsak mellan bankens ränteintäkter från utlåning och dess räntekostnader för inlåning.
- Provisionsnetto: Intäkter från avgifter, exempelvis för bankkort, fondförvaltning, aktiehandel, rådgivning och företagsaffärer.
- Nettoresultat av finansiella transaktioner vilket är vinster från handel med valutor, obligationer och andra värdepapper, antingen för egen räkning eller för kunder.

”Totala rörelseintäkter” – bankens motsvarighet till omsättning

Eftersom banker inte redovisar traditionell nettoomsättning används i huvudsak måttet:
Totala rörelseintäkter = Räntenetto + Provisionsnetto + Övriga intäkter. Detta visar hur mycket värde banken skapar innan kostnader dras av. Mot denna bakgrund är det i princip omöjligt för en bank att fastställa en bruttoomsättning i traditionell mening varför begreppet ”omsättning” för en finansiell verksamhet bör definieras utifrån en banks intäktskällor snarare än bruttoomsättning.

Stöd för ett sådant synsätt finns även i praxis. I domen First National Bank of Chicago, fann EU-domstolen att beskattningsunderlaget för en banks växlingstjänst utgjordes av vad banken faktiskt erhöll vid dessa transaktioner. Den faktiska ersättningen ansågs vidare utgöras av skillnaden mellan bankens köp- och säljkurser. Även Regeringsrätten har resonerat på ett liknande sätt kring frågan hur beskattningsunderlaget ska bestämmas för vissa finansiella transaktioner. RÅ 2004 ref. 100 avsåg market maker-tjänster där tjänstetillhandahållaren bl.a. åtog sig att ange köp- och säljkurser för värdepapper. Domstolen menade, med hänvisning till First National Bank of Chicago, att beskattningsunderlaget för de transaktioner med värdepapper som vidtogs inom ramen för detta åtagande bestod av marginalen mellan köp- och säljkursen. Slutligen kan också hänvisas till Kammarrätten i Stockholms avgörande i 4335–15. I målet var frågan om omsättning från mervärdesskattepliktig elhandel på en utländsk börs, där den skattskyldige köpte och sålde el utan marginal (men tog ut vissa mindre transaktions- och fast avgifter), skulle inkluderas vid beräkningen av avdragsgill ingående mervärdesskatt på gemensamma kostnader. Kammarrätten fann att inkluderandet av denna omsättning skulle ge en missvisande fördelningsgrund och att den därför skulle utelämnas från beräkningen.

Ovanstående visar på att bankers omsättning, vid bestämmandet av avdragsrätten för gemensamma kostnader, inte kan anses utgöras av bruttoomsättning i traditionell mening utan att riskera att fördelningsnyckeln blir kraftigt missvisande. Detta är något som hänsyn har tagits till i Danmark. Den danska Skattemyndigheten har utfärdat detaljerade riktlinjer (SKM2015.119.SKAT) kring vilka poster i kreditinstituts årsredovisningar som ska medräknas när omsättningen fastställs.

Sammanfattningsvis innehåller förslaget ett antal bestämmelser om när viss del av omsättningen ska exkluderas vid beräkningen av fördelningsnyckeln. Skälet för detta anges vara att fördelningsnyckeln annars kan bli missvisande. Den föreslagna lagtexten exkluderar främst vissa delar av den mervärdesskattepliktiga omsättningen. Som framgår ovan kan även andra undantag och annan mervärdesskattepliktig bruttoomsättning snedvrida fördelningsnyckeln.

Föreningarna anser därför att det krävs en mer detaljerad översyn av vad som kan exkluderas ur beräkningen. Föreningarna önskar vidare ett förtydligande av vad som utgör omsättning i finansiell sektor och att ett sådant förtydligande tar hänsyn till principerna som framkommer av EU-domstolens avgörande i ovan nämnda dom First National Bank of Chicago.

Konsekvensanalysen

Promemorians konsekvensanalys har i väsentlig omfattning underskattat den administrativa börda som förslaget skulle medföra för banker och finansiella institut vad avser det arbete som krävs för att färdigställa och dokumentera beräkningen av avdragsgill ingående mervärdesskatt. Arbetet som krävs för att samla in, validera och konsolidera information från flertalet olika system är mycket omfattande. Till detta kommer tid för den anpassning och framtagande av den dokumentation som krävs vid allokering av ingående mervärdesskatt till olika verksamhetsgrenar, framtagande av fördelningsnycklar för dessa verksamhetsgrenar samt eventuella justeringar till följd av att vissa transaktioner eventuellt ska exkluderas. Arbetet blir vidare än mer omfattande i det fall företaget ingår i en mervärdesskattegrupp. Promemorian antar att detta arbete i genomsnitt ska ta fyra timmar i anspråk och att en slutgiltig fördelning kan bestämmas i god tid innan årets sista mervärdesskattedeklaration. Föreningarna delar inte denna uppfattning.

Att den faktiska tidsåtgången inte har beaktats på ett realistiskt sätt innebär att den uppskattade kostnaden för näringslivet blir alltför låg. Därtill innebär förslaget om hur preliminära avdrag ska bestämmas, vilket får antas inrymmas i den beräknade tidsåtgången, att många företag skulle ställas inför en i praktiken omöjlig uppgift. Detta medför en påtagligt förhöjd risk för felaktiga beräkningar från den skattskyldiges sida. Sammantaget kan den föreslagna ordningen inte anses förenlig med grundläggande krav på förutsägbarhet och rättssäkerhet.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Mot bakgrund av den omfattande förändring som promemorians förslag innebär för banker är föreningarnas uppfattning att det kommer krävas omfattande tid att genomföra dessa förändringar i praktiken. Ikraftträdande bör därför skjutas fram till åtminstone den 1 januari 2028.

Författningskommentarer

Föreslagen bestämmelse i 7 kap 48 a §

Det kan noteras att enligt artikel 175.3 i mervärdesskattedirektivet ska avdrag som görs på grundval av en preliminär andel justeras när den slutliga andelen för året bestäms under det påföljande året. I direktivet anges inte någon bestämd tidpunkt för när en slutlig andel ska bestämmas och det regleras inte närmare hur justeringen ska redovisas.

Föreslagen bestämmelse i 13 kap. 29 a §

Paragrafen genomför artikel 173.1 och 173.2 d (det står d i kommentaren i promemorian men borde vara b) och c i mervärdesskattedirektivet. Andra stycket genomför artikel 173.1 andra stycket och delvis artikel 173.2 c i mervärdesskattedirektivet. Det är oklart varför genomförandet av artikel 173.2 c endast är "delvis" och vad som eventuellt saknas. Detta skapar osäkerhet om huruvida den svenska regleringen fullt ut uppfyller direktivets krav.

Paragrafen etablerar en strikt huvudregel för omsättning utan möjlighet för företaget att använda en annan metod även om denna skulle ge ett mer exakt resultat, förutom i de specifikt angivna fallen i 29 f-29 m §§. Huvudregeln i mervärdesskattedirektivet är att omsättningsmetoden ska användas. Mervärdesskattedirektivet ger dock ett relativt stort utrymme för att införa andra metoder som på olika sätt avviker från huvudregeln. Förslaget utnyttjar därmed inte fullt ut direktivets flexibilitet att tillåta andra metoder när dessa ger ett mer exakt resultat utan någon direkt motivering till varför det inte skulle vara möjligt eller önskvärt. Detta kan därmed leda till situationer där omsättningsmetoden ger ett direkt missvisande resultat men företaget ändå måste använda den.

Paragrafen etablerar omsättning som huvudregel men hänvisar omedelbart till ett stort antal undantag (29 f-29 m §§). Detta skapar en komplex struktur där huvudregeln riskerar att bli ett undantag mer än en regel. Skattskyldiga måste först kontrollera om något av undantagen är tillämpligt innan huvudregeln kan användas samt att det allmänt blir svårt att överblicka systemet.

Föreslagen bestämmelse i 13 kap. 29 b §

Föreningarna anser att det egentligen redan framgår av den föreslagna lagtexten att omsättningen ska plockas bort från både täljaren och nämnaren, när omsättning ska bortses ifrån vid beräkningen av andelen ingående mervärdesskatt som kan dras av enligt efterföljande paragrafer. Det kan dock inte uteslutas att nuvarande förslag till lagtext skulle kunna tolkas som att omsättningen endast ska exkluderas från täljaren. Föreningarna anser därför att det finns ett behov av att det, t.ex. i

författningskommentaren, förtydligas att omsättningsbeloppet exkluderas från både täljare och nämnare när omsättning ska bortses ifrån vid beräkningen.

Föreslagen bestämmelse i 13 kap. 29 c §

Paragrafen nämner "bitransaktioner till finansiella transaktioner" i punkt 2 och "finansiella transaktioner som har karaktären av bitransaktioner" i punkt 3. Detta skapar förvirring om vad skillnaden är mellan dessa två kategorier, om de överlappar eller är ömsesidigt uteslutande.

Föreslagen bestämmelse i 13 kap. 29 l §

I motiveringen till den föreslagna paragrafen 29 l anges att den genomför artikel 173.2 c i mervärdesskattedirektivet. Av direktivartikeln framgår att medlemsstaterna får tillåta eller ålägga en beskattningsbar person att göra avdrag på grundval av användningen av alla eller en del av varorna och tjänsterna. EU-domstolen ansåg i avgörandet Banco Mais, att under de i fallet aktuella omständigheterna innebar motsvarande artikel i sjätte direktivet (art. 17.5. tredje stycket c) inte något hinder mot att endast leasingintäkternas räntekomponent togs med vid avdragsberäkningen. Detta förutsatt att användningen av varorna/tjänsterna framför allt uppkommit med anledning av finansieringen och förvaltningen av leasingavtalen.

Vad gäller p. 4 i den föreslagna paragrafens första stycke, vilken utgår från EU-domstolens avgörande i Banco Mais, ställer sig föreningarna frågande till lämpligheten i att basera lagstiftning på vad EU-domstolen uttalat utifrån förutsättningarna i ett enskilt fall. I detta sammanhang ska erinras om EU-domstolens dom i det senare avgörandet C-153/17, Volkswagen Financial Services (UK) Ltd. I domens p. 55–56 anger domstolen att resonemanget i Banco Mais inte innebär att det går att sluta sig till att artikel 173.2 c i direktivet generellt sett ger medlemsstaterna möjlighet att på samtliga typer av liknande transaktioner inom bilbranschen, såsom de leasingtransaktioner som är i fråga aktuellt mål, tillämpa en fördelningsmetod som inte beaktar fordonets värde vid leveransen. EU-domstolen menar således att även om den fann att metoden var lämplig under förutsättningarna i Banco Mais, innebär detta inte per automatik att den är lämplig vid samtliga liknande situationer.

Föreningarna menar därför att det är olämpligt att basera lagstiftning på ett EU-domstolsavgörande som utgår från de specifika förutsättningarna i det aktuella fallet, i det här fallet Banco Mais. Detta blir särskilt tydligt mot bakgrund av att EU-domstolen genom Volkswagen Financial Services (UK) Ltd redan beskurit innebörden av Banco Mais. Att innebörden av Banco Mais beskurits framgår även av Kammarrätten i Stockholms dom den 18 juni 2019 i mål med mål nr 5902–18. Domstolen ansåg förvisso i slutändan att avdragsrätten skulle bestämmas enligt principerna i Banco Mais. Men detta först efter att, med hänvisning till Volkswagen Financial Services UK,

ha prövat om detta faktiskt medgav ett mer rättvisande resultat utifrån de i målet aktuella förutsättningarna.

Slutligen ska understrykas att EU-domstolens i Banco Mais hänvisade till sin tidigare dom i BLC Baumarkt. I p. 24 i detta avgörande konstaterade domstolen att det inte föreligger hinder för medlemsstaterna att tillämpa en annan metod eller fördelningsnyckel än omsättningsmetoden under förutsättning att den valda metoden garanterar att den avdragsgilla andelen av ingående mervärdesskatt med dess hjälp kan fastställas mer exakt än med omsättningsmetoden. I den föreslagna 29 l § uttrycks det i stället som att huvudregeln är att frångå omsättningsmetoden. Det vore önskvärt om det även av lagtexten framgår att omsättningsmetoden endast får frångås om detta garanterar att avdragsrätten kan fastställas mer exakt.

Varje punkt skapar sina egna tolkningsproblem och generellt är katalogen svår att överblicka. Vad avses med ”övervägande del”? Vad menas med avropslager eller ”liknande”? Kravet på "syfte att finansiera" skapar bevisproblem. Hur ska avsikten bakom innehavet bevisas? Vad utgör "finansiering" i detta sammanhang? Räcker det att arrangemanget har en finansiell effekt eller krävs ett specifikt finansieringssyfte? Hur skiljer man mellan kommersiella och finansiella skäl för arrangemanget?

Otydlig definition av "leasingobjekt". Paragrafen definierar inte vad som utgör ett "leasingobjekt", om det endast är föremål för finansiell leasing eller även operationell leasing, hur man avgränsar leasing från hyra eller andra nyttjanderättsavtal om sale-and-leaseback-arrangemang omfattas.

Föreslagen bestämmelse i 13 kap. 29 m §

Alla fyra villkoren måste vara uppfyllda samtidigt, vilket skapar en komplex bedömning där särskilt villkoren 1 och 4 innehåller vaga begrepp som är svåra att tillämpa konsekvent.

Mervärdesskattedirektivet saknar en motsvarighet till förslaget om att exkludera transaktioner mellan förbundna parter när avdrag för ingående mervärdesskatt på gemensamma kostnader ska beräknas. Risken för att transaktioner med närstående används för att snedvrida en fördelningsnyckel är dock redan adresserad i mervärdesskattedirektivet. Av artikel 80.1 c. framgår att beskattningsunderlaget vid transaktioner mellan förbundna parter där säljaren har en begränsad avdragsrätt kan omvärderas till marknadsvärdet. Motsvarande bestämmelse återfinns i 8 kap. 18 § ML. Mot bakgrund av att transaktioner med förbundna parter inte räknas upp bland de transaktioner som får undantas i artikel 174.2, och att den risk för snedvridning av avdragsrätten som sådana transaktioner kan medföra redan åtgärdas genom artikel 80.1 c, är det högst tveksamt om förslaget är förenligt med mervärdesskattedirektivet.

SVENSKA BANKFÖRENINGEN

Hans Lindberg

SVENSK VÄRDEPAPPERSMARKNAD

Urban Funered

Kontaktpersoner på föreningarna är:

Svenska Bankföreningen
Katrin Fahlgren
katrin.fahlgren@financesweden.se
08-453 44 49

Svensk Värdepappersmarknad
Fredrik Bonthron
fredrik@svpm.se
08-562 607 07